

Hrvatska granica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 3

LA CARAȘOVA A FOST
SĂRBĂTORITĂ...

STR. / PAG. 8-9

U MARIJINOM MJESECU

STR. / PAG. 10

MEĐUNARODNI LIKOVNO-
LITERARNI NATJEČAJ 2021.

**ZHR organizirao proslavu Dana državnosti
Republike Hrvatske u Karaševu!**

DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 25.06..2021, u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDACTIA:
 COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
 Ivan DOBRA

Redactori:
 Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Colaboratori:
 Maria LAŢCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredactor:
 Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
 Uniunea Croaților din România
 327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
 Telefon: 0040-255-232255
 Fax: 0040-255-232146
 E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
 Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
 ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
 Ivan DOBRA

Urednici:
 Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA;

Vanjski suradnici:
 Marija LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela; Petar Miloš

Tehnoredaktor:
 Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
 Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
 327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
 Telefon: 0040-255-232255
 Fax: 0040-255-232146
 E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
 Web: www.zhr-ucr.ro

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 24.06.2021, od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

LA CARAȘOVA A FOST SĂRBĂTORITĂ ZIUA NAȚIONALĂ A R. CROAȚIA	STR. 3
KRATKI PREGLED POVIJESTI POSTOJANJA I DJELOVANJA ZAJEDNIŠTVA U MARIJINOM MJESECU	STR. 4-7
MEĐUNARODNI LIKOVNO-LITERARNI NATJEČAJ 2021.	STR. 8-9
„PREMIUL VLADIMIR NAZOR”	STR. 10
BOG JE ISTINA !	STR. 11
LA PESCUIT CU EMMA!	STR. 12
NAŠI STARI BUNARI. MJESTA SUSRETA I STUDENE VODE	STR. 13
IN MEMORIAM PROF. DR. DORIN GĂMULESCU (1936.-2021.)	STR. 14
	STR. 15

PATER STUDIA CROATICA

IN MEMORIAM

PROF. DR. DORIN GĂMULESCU (1936.-2021.)

Akademsku je zajednicu zatekla tužna vijest da je početkom svibnja ove godine blago u Gospodinu preminuo prof. dr. Dorin Gamulescu, redovni profesor u miru na Sveučilištu u Bukureštu.

Cijenjeni filolog i profesor ostavio je neizbrisiv trag u rumunjskoj slavistici u više od 45 godina istraživačkog i predavačkog rada. Obnašao je između ostalog dužnost dekana fakulteta (1977.-1978.), prodekana (1978.-1979.) kao i pročelnika Katedre za slavensku filologiju (1996-2004).

Sin učitelja, profesor Gămulescu rođen je 4. travnja 1936. godine u mjestu Șiacu, županiji Gorj. Srednju školu „Traian” završio je u gradu Drobeta Turnu-Severin a studije na Sveučilištu u Bukureštu, gdje je diplomirao dvopredmetni studij srpskohrvatski – rumunjski. Boravio je u više navrata na stručnom usavršavanju na raznim sveučilištima u bivšoj jugoslavenskoj državi gdje sklapa brojna prijateljstva i započinje niz istraživačkih studija o lingvističkim dodirima, interkulturalnosti i dijalektologiji. Između 1969.-1972. godine biva imenovan lektorom za rumunjski jezik na Sveučilištu u Sofiji, Bugarskoj, iskustvo iz kojeg će nastati važan udžbenik za učenje rumunjskog jezika kao stranog, Manual de limba română.

Njegova su predavanja studenti rado pohađali jer je prof. Gamulescu bio izvrstan predavač i mentor. Tijekom više od 45 godina rada u visokom školstvu, profesor Dorin Gămulescu sastavio je i objavio mnogobrojna predavanja, rječnike, konverzacijske priručnike. Osnovao je i vodio prvi poslijediplomski studij Slavenske filologije (Filologie slavă, 1993.-1994.) na kojem je predavao kolegije, poput: Rumunjsko-slavenski jezični odnosi (Relații lingvistice româno-slave) i Povijest slavistike (Istoria slavisticii). Nakon 1990. godine bio je mentorom više od 25 doktoranda iz područja slavistike, ali i mentor brojnim znanstvenicima, ohrabrujući ih da nastave usavršavanja na stranim sveučilištima.

Iz njegovog bogatog istraživačkog rada treba svakako spomenuti knjige: Elemente de origine sârbocroată ale vocabularului dacoromân, iz 1974. godine i Influențe românești în limbile slave de sud, tiskana u Bukureštu, 1983. godine, kao i brojne stručne studije iz područja toponimije, dijalektologije i kulturnih veza.

Prof. dr. Dorin Gămulescu bio je predsjednik Saveza rumunjskih slavista (1998.-2006.), urednik časopisa „Romanoslavica”, pokretač i organizator brojnih znanstvenih simpozija, kolokvija i konferencija. Bio je i prvi predstavnik Saveza rumunjskih slavista odabran godine

1998. za člana u Međunarodnom odboru slavista i član predsjedništva istoimenog odbora.

Profesor Dorin Gămulescu ostavio je svima onima koji su ga poznavali, kolegama, studentima, prijateljima, suradnicima, doktorantima sliku istinskog Učitelja, poštenog, velikodušnog, posvećenog svojem pozivu i misiji i koji je kroz svoju prestižnu didaktičko-znanstvenu karijeru održao svojim ljudskim i profesionalnim radom lekciju o dostojanstvu i odanosti.

Osnivanje godine 1996. Odsjeka za hrvatski jezik i književnost na Sveučilištu u Bukureštu duguje-mo upravo profesoru Gamulescu, koji je bio vizionar i uočio važnost i potrebu odvajanja hrvatskog jezika kao poseban odsjek unatoč brojnim preprekama.

Za doprinos osnivanju i razvoju Kroatistike na Bukureštanskom sveučilištu, godine 2013. tadašnji predsjednik Hrvatskog sabora, g. Josip Leko, povodom posjeta Rumunjskoj, uručio je prof. dr. Dorinu Gamulescu Zahvalnicu hrvatskog ministra znanosti, obrazovanja i sporta za osobite zasluge u promicanju hrvatskog jezika i književnosti na Fakultetu za strane jezike Sveučilišta u Bukureštu. Kao što smo pravovremeno pisali o tom važnom priznanju, profesor je zahvaljujući zalaganju za otvaranje Kroatistike nazvan, kao što stoji u zahvalnici, Pater Studia Croatica.

Hvala Vam Profesore!

Maria Lațchici

NAŠI STARI BUNARI. MJESTA SUSRETA I STUDENE VODE

Kada kažemo bunar odmah pomislimo na bistru i hladnu vodu, toliko potrebnu za svakodnevni život.

Avoda znači život! Bunari su, u našim selima, dio naše svakodnevice. Bili noviji ili stariji, bunari najprije imaju funkciju osigurati pitku vodu. Voda koja nije uvijek lako dostupna. U nekim je mjestima do vode lako doći, u drugima pak treba kopati duboko da bi se do vode došlo.

No, bunari nisu samo izvor vode, bunari su i mjesto susreta. Na bunaru, iako sada rjeđe, dok hvataju vodu ili čekaju u redu za vodu, ljudi razgovaraju, saznaju nešto novo ili se prisjete nečega prošlog. Današnjim rječnikom, socijaliziraju!

U svakom se našem mjestu zna koji su najbolji bunari, u kojima je najbolja voda. U Lupaku su dva takva bunara, bunar kod Bosiljke i bunar kod Krstitja (Nemca). Bunar kod Bosiljke smješten je uz glavnu cestu, u dijelu koji se zove Katun, i vrlo često dolaze i iz obližnje Ričice po vodu iz ovog bunara. Voda je izvrsna i uvijek se može vidjeti ljude kako odlaze vedrima ili bocama po vodu.

Drugi bunar, poznat po dobroj vodi i po tome što uvijek ima vode, čak i u vremenima velikih suša, je bunar kod Krstitja (Nemca), nalazi se u dijelu Lupaka nazvan Poljenica. Njegovu smo zanimljivu priču saznali i donosimo je ovdje, kako bi potaknuli i druge naše mještane da nam jave priče o njihovim bunarima. Naime, bunar je izgradio Milja Krstić stari (moj pradjed) nakon što je preživio Prvi svjetski boj. Kao i većina mladih muškaraca, moj pradjed

Milja bio je u Prvom svjetskom boju. Nakon ratovanja na fronti u Italiji i drugim zemljama, nakon četiri godina po bojištima, djed Milja bio je zarobljen i proveo tri godine u zatočeništvu u Rusiji. Kada se vratio iz Rusije odmah je dao sagraditi bunar.

se malo ugrijao. Jednom je morao otići po vodu na rijeku Volgu koja je bili zaleđena i kad je pokušao uhvatiti vodu za stoku, za maru, pao je u rijeku i struje rijeke su ga povukle ispod leda. Neki njegov prijatelj zarobljenik je vikao za pomoć, ali su mu lokalni ruski stanovnici rekli da će ga voda izbaciti na matku, tamo gdje je u ledu napravljena rupa za vodu. I tako je i bilo. Pradjed je imao sreće, ostao je živ i živ se vratio kući, u Lupak, nakon dugih sedam godina, četiri u boju i tri u Rusiji. Pričao nam je njegov sin, djed Matej koji je bio u Drugom svjetskom boju, da mu je otac, pradjed Milja, pripovijedao da kada se vratio doma njegovi ga roditelji skoro nisu prepoznali. I vrlo brzo nakon dolaska sagradio je ovaj bunar, na slici, koji ga je valjda podsjećao na opasnost koja mu je prijetila u Rusiji. Bunar je dubok, čvrst, kao i pradjed Milja, čovjek plavih očiju, čvrstog karaktera, vojnik koji je preživio rat, malo govorio, a više radio. Njegov bunar bliži stotinu godina, i ostat će i budućim naraštajima.

Sigurni smo da u svakom našem selu postoje priče i događaji koji čekaju da budu objavljeni, da se o njima zna. Bilo o bunarima, salašima, studencima ili nečem drugome. Čekamo vaša pisma ili usmene pripovjetke na adresu naše redakcije.

Čuvajmo od zaborava sva ona dobra, materijalna i nematerijalna, koji su nam ostavili naši stari, trudom i mukom!

Maria Lačhici

LA CARAȘOVA A FOST SĂRBĂTORITĂ ZIUA NAȚIONALĂ A REPUBLICII CROAȚIA

Duminică, 30 mai, la Carașova, la sediul central al Uniunii Croaților din România a fost sărbătorită cu mare fast Ziua Națională a Republicii Croația.

Ziuă Națională a Republicii Croația se sărbătorește pe 30 mai în amintirea constituirii primului Parlament multipartidic ales în mod democratic precum și în amintirea rolului istoric al Parlamentului croat în păstrarea statalității croate pe parcursul mai multor secole. Data de 30 mai 1991 este înscrisă cu majuscule în istoria poporului croat, este ziua în care primul Parlament multipartidic s-a întrunit pentru prima dată, ziua în care libertatea a bătut la ușa poporului croat și ziua în care Republica democratică și suverană a reapărut pe scena mondială.

La evenimentul organizat de către Uniunea Croaților au participat numeroși oaspeți, printre ei numărându-se ambasadoarea Republicii Croația la București, Marija Kapitanović, reprezentanți ai Consiliului Coordonator al UCR-ului în frunte cu președintele Slobodan Ghera, reprezentanți ai vieții politice și culturale din comunitatea croată, precum și numeroși membri ai comunității croate.

După intonarea imnurilor Republicii Croației și al României, ambasadoarea Marija Kapitanović a luat cuvântul și a vorbit despre însemnătatea acestei zile pentru poporul croat: "Sunt extrem de bucuroasă să mă aflu prin-tre voi în această zi specială, fiindcă, la urma urmei, această zi este a noastră. 30 mai este ziua în care au început să se schimbe în mod democratic lucrurile în Croația. Așa cum am susținut dintotdeauna comunitatea voastră a reușit să mențină o legătură puternică cu țara mamă prin limba pe care o vorbiți, prin cultură, prin folclor și prin meținerea tradițiilor. Noi suntem aici să vă ajutăm, Ambasada

este aici să vă ofere sprijin de câte ori este nevoie, fiindcă fără voi și dragostea voastră pentru Croația, toate acestea nu ar fi posibile, de aceea vă suntem extrem de recunoscători."

Evenimentul a fost înfrumusețat și de prezența corului bisericesc din Recaș "Laudate Dominum" condus de către prof. Cosmin Pelics, cor care a încântat publicul spectator prin cântecele lor religioase.

Pe scenă a urcat și ansamblul Uniunii Croaților "Karașevska Zora", acesta prezentând publicului un repertoriu de cântece și dansuri autentice specifice croaților din "bazinul carașovenesc". Menționăm că grupul coral din Recaș, prezent la Carașova în urma invitației UCR-ului, a susținut un mic concert la finalul slujbei religioase oficiate în biserica locală pe 29 mai.

La finalul manifestării dedicate zilei naționale a R. Croația președintele organizației, Ghera Giureci-Slobodan, le-a mulțumit ambasadoarei Marija Kapitanović și tuturor participanților pentru prezența la acest eveniment, iar cu ocazia acestei zile speciale a urat poporului croat și minorității croate multă sănătate, bunăstare, prosperitate și succes!

După încheierea discursurilor a avut loc și o recepție organizată în zona parcului UCR-ului, unde este amplasat și un monument dedicat eroilor din comuna Carașova căzuți în Primul și cel de-al Doilea Război Mondial.

Lina Tincul

KRATAK PREGLED POVIJESTI POSTOJANJA I DJELOVANJA ZAJEDNIŠTVA

U prošlom broju publikacije ukratko smo podsjetili čitatelje na same početke osnivanja Zajedništva Hrvata s početka zadnjeg desetljeća prošlog stoljeća, predstavili rukovodeće strukture organizacije i hrvatsku nacionalnu manjinu iz Rumunjske, iznijeli kratke

smjernice djelovanja organizacije i govorili o znanstvenim simpozijama priređenih s ciljem promicanja neprocjenivog blaga kojega sačinjava bogata materijalna i duhovna kultura Karaševaca te iznijeli niz manifestacija organiziranih za promoviranje etničkog identiteta naše zajednice. U nastavku „Kratkog pregleda povijesti postojanja i djelovanja Zajedništva“ predstaviti ćemo vam, između ostalog, nekoliko akcija Zajedništva iz zadnjih godina, prezentirati ćemo umjetničku formaciju Karaševska zora i folklorne festivale organizirane u Karaševu, govoriti ćemo o knjigama izdanim zalaganjem Zajedništva, o povijesnim posjetima našoj zajednici, o godišnjim susretima sedamdesetogodišnjaka, o demografskom stanju i perspektivama naše zajednice za dugotrajni opstanak na ovom prostoru.

Sve u svemu, Zajedništvo je bilo veoma aktivno i u ovim zadnjim godinama. Na poziv naše organizacije, u Karaševu je 17. prosinca 2016. godine gostovala čuvena grupa duhovne glazbe Emanuel, hrvatski muzički sastav kojega karakteriziraju mladost, energičnost, talent i velika upornost. Na

otvorenoj sceni iz centra mjesta, Emanuel je održao jednosatni koncert moderne duhovne glazbe ispred mlade i, za naše prilike, brojne publike koja se, unatoč izrazito hladnom vremenu, odazvala iz okružja naših karaševskih sela.

Grupa Emanuel se okupila prvi put 2001. godine u župi bl. Alojzija Stepinca u Velikoj Gorici kao jedan zbor, jedan glazbeni sastav koji je pratio misna slavlja i događaje vezane za župu. Tijekom godina je popularnost grupe sve više rasla i sada nastupaju pred prepunim dvoranama u Hrvatskoj i inozemstvu gdje putem pjesme prenose misiju koju je Gospodin stavio ispred njih i donose kroz svoju glazbu riječ i poruku koju im je Bog poslao.

U prostorijama Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj održana je 28.01.2017. godine treća edicija "Zimskog kupa" u šahu za učenike iz karaševskih sela, natjecanje koje je okupilo mnogobrojne ljubitelja šahovske ploče i figura. I naredne dvije edicije Zimskog kupa u šahu okupile su isto tako veliki broj ljubitelja šahovskih ploča i figura jer je svima jako dobro poznato da ovaj plemeniti sport, koji se može igrati u bilo kojoj životnoj dobi, potiče, kao nijedan drugi sport, razvoj pamćenja, koncentracije, brzinu računanja i logiku razmišljanja".

Nakon prve edicije održane 3. i 4. prosinca 2009. godine, Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo je 18. i 19. ožujka 2017. godine u sportskoj dvorani Dvojezične gimnazije u Karaševu drugu ediciju stolnoteniskog turnira. Odaziv igrača bio je doista velik, kao i u narednim edicijama do pojave epidemije koronavirusa, u Vodniku 2018. god., u Lupaku 2019. god. i u Jabalču 2020. god., a ovakva sportska natjecanja se u potpunosti uklapaju u sklop športskih manifestacija koje Zajedništvo organizira za promicanje športskog života u karaševskoj zajednici.

Kros utrka „Volim trčanje“, organizirana 21. svibnja 2017. god. u Karaševu, našla je plodno tlo u našem najvećem mjestu, a privukla je na startnu liniju 154 mladih i odraslih sudionika iz svih karaševskih sela i Tirola. Organizator natjecanja bio je Zajedništvo Hrvata, a glavna ideja je bila da u narednim godinama utrka postane tradicionalna i prikupi što veći broj natjecatelja željnih da se uključe u sport, da se bave i uživaju u njemu.

LA PESCUIT CU EMMA!

Cum în luna aprilie a anului peștii și viețuitoarele subacvatice din apele dulci ale râurilor de șes și de munte încep să prindă viață, am decis să întreprind neîntârziat o incursiune în lumea noastră, cea a pescarilor pătimași, cu scopul de a captura câteva frumoase exemplare de răpitori din familia salmonidelor, pentru că peștii din această specie, mai mult decât ceilalți, încep să se hrănească mai vertiginos după

lunga pauză din timpul iernii. Aveam în vizor, mai ales, păstrăvul curcubeu sau fântânelul, iar pentru capturarea lor am apelat imediat la serviciile unui ajutor de nădejde, este vorba de fiica mea, Emma, cu care m-am deplasat plini de speranțe pe malul unui lac mai mic din apropierea localității noastre.

Ultimele zile ale lunii aprilie, sau prier, cum îi mai spune în popor lunii a patra a anului, nu s-au dezmințit și au adus temperaturi destul de ridicate, poate chiar prea ridicate pentru această perioadă a anului. Prin urmare, am decis să folosesc un echipament de pescuit foarte fin, cu fire subțiri de 0,22 și maxim 0,25, ca linie principală, iar ca năluci am folosit cam tot ce aveam disponibil prin trusă, - oscilante, voblere, rotative și jiguri de dimensiuni foarte mici, de maxim 3-5 cm lungime și cu o greutate de maximum 7,8 grame.

Am ajuns dimineața târziu, în jurul orei 10^{oo}, am ales un loc apropiat de parcare unde am lăsat mașina pentru cazul în care vremea se va înrăutăți și am început să pescuim. Emma a efectuat primele lanseuri cu un vobler de la Salmo, de 2,5 cm, de culoare deschisă, roșu, cu alb și negru, care s-a dovedit a fi cel mai prinzător până la finalul parti-

dei de pescuit. După aproximativ două ore de pescuit în care eu nu am prins nici un pește, Emma a avut norocul să aducă la mal trei păstrăvi frumoși, pe care i-am eliberat numaidecât, în speranța că vom prinde alții mai acătării. Mai mult decât atât, în această baltă (lac) aveam dreptul să reținem cel mult patru pești pe zi, toți cu dimensiuni minime de 35 cm, lungimea și greutatea nu mai contau odată ce peștele capturat trecea de această dimensiune.

Eu, personal, fără să încerc să diminuez meritele fiicei mele, eram preocupat mai mult cu pregătirea prânzului decât cu pescuitul în sine. La un moment dat am decis împreună cu Emma să facem o mică pauză de masă, timp în care am influențat soarta acestei minunate zile de pescuit pe malul lacului. La insistențele fiicei mele, am decis să nu plecăm acasă fără pește, Emma a continuat recitalul de pescuit la păstrăv cu voblere de dimensiuni mici, timp în care eu m-am ocupat de strânsul taberei și împachetarea ustensilelor și, bineînțeles, curățenia la locul de muncă.

Emma a reușit într-un final să prindă șase păstrăvi foarte frumoși, cu dimensiuni bine trecute de 35 centimetri, din care am oprit patru mai făloși, respectând prevederile legii vizând pescuitul sportiv și drepturile peștilor, după care am hotărât să ne retragem din lumea celor pescărești. Fericiți până în adâncul sufletului, ardeam de nerăbdare să ajungem cât mai repede acasă pentru a-i prezenta și

soției impresionante capacități pescărești ale fiicei sale. Totuși, la insistențele Emmei, am oprit la primul magazin pentru a cumpăra făină de mălai și ceva usturoi cu care urma să pregătim o cină cu pește proaspăt, așa cum se cuvine unei familii de pescari cu tradiție.

Petru Miloș

BOG JE ISTINA!

Mi ljudi smo očito rođeni za Istinu. Sv. Ivan kaže da će nas istina osloboditi i spasiti.

Istina čovjeka izgrađuje, istina čovjeka čini čovjekom. Čovjek koji prihvaća neistinu nije više čovjek.

Sama nas istina tjera da tražimo istinu. Jer smo tražitelji istine mi očito možemo i zabludjeti, uza najbolju volju, makar u našoj neistini uvijek i mi

Onaj tko ne prihvaća ljubav ni u kojem slučaju ne može niti 'razumjeti' niti prihvatiti Boga. Boga se prihvaća i kroz ljubav se dolazi do Boga. Bog po ljubavi dolazi u čovjeka. Tko u sebi zatruje ljubav taj je zatrovao cijeli svoj život.

Tko ostaje u mržnji taj se odvaja od Boga, tome je nemoguće pomoći. Sve druge pogreške Bog može oprostiti, ali kako oprostiti mržnju koja baš kao takva odvaja od Boga. Zato Isus kaže da se grijeh protiv Duha (ljubavi) neće nikada oprostiti. Ne radi se neće ili hoće oprostiti, nego se radi da takav ne prihvaćajući ljubav ne prihvaća opraštanje. Tko ne prihvaća ljubav taj

ne može prihvatiti ni opraštenje. Tko ne prihvaća ljubav (Boga ljubavi) taj ne prihvaća opraštenje.

učestvujemo. Mi možemo biti neinformirani (imati manje ili više znanja), ali radi toga ne moramo biti neistiniti. Posebno mislimo o životnoj istini.

Čovjek bi trebao biti pošten i otvoren pred istinom. Nikada i ni u kojem slučaju ne bi se trebali bojati istine. Postavlja se pitanje da li smo mi zreli za istinu, ili ako ju 'susretnemo' ne prihvaćamo ju pa čak ju proglašavamo neistinom. To je najtragičnije za osobu. Skoro se ne zna kako takvoj osobi pomoći.

Tada se može govoriti o zlom duhu koji se suprotstavlja istini. Zao duh iskrivljuje, svjesno, istinu u neistinu. Tu Bog 'nema što raditi'. To je tjerati Boga iz svojeg bića. To je temeljna laž. Ta laž nikada i ni u kojem slučaju ne može čovjeku koristiti. Laž uvijek čovjeka otuđuje, upropaštava, osuđuje. Lažju čovjek sam sebe osuđuje. Očito je da bi čovjek bio istinit potrebno je da ne bude egoist.

Sv. Ivan kaže da su ljubav dirali rukama. Da, svaki Isusov susret bio je susret opraštanja, susret izlivanja ljubavi. Svi koji su prihvatili ljubav prihvatili su opraštanje. Opraštanje nema bez ljubavi. Kroz istinu i ljubav čovjek postaje slika Božja, postaje istinski čovjek. Ne biti otvoren na istinu i ljubav znači ne biti otvoren niti na božansku ni ljudsku stvarnost. Egoisti su ljudi blokirani i za istinu i za ljubav.

Oni su najviše sami protiv sebe. Biti slijep na dobro, na dobra djela i njih proglašavati zlim, znači imati zao kriterij, imati zlog duha. Bilo kod koga ne smijemo zanijekati dobro. Nema niti može za to biti razloga.

Tko uočava dobro (dobro uočava dobro) taj živi u dobroti. Tko prvotno uočava zlo taj trajno živi u zlu. Pozvani smo da živimo i u mislima i u srcu u dobru – u duhu – uz rizik prevare. Bog dobra i istine neće nas prevariti. On je oslonac istine i ljubavi. On je vječni Otac i Sin i Ljubav.

Dr. theol. Davor Lucacela

30. rujna 2018. godine, u Vodniku, Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo je prvo međuselsko kulinaro natjecanje s temom „Karaševski paprikaš“ na kojemu su sudjelovale amaterske ekipe vrsnih kuhara iz Karaševa, Klokočića, Lupaka, Nermiđa, Ravnika i Vodnika i na kojemu su najukusniji paprikaš napravili kuhari iz Vodnika.

Folklorni festivali u Karaševu

Glazba, ples i izvorna narodna nošnja izuzetne vrijednosti i ljepote bile su zvijezde 1. edicije međunarodnog folklornog festivala „U dolini rijeke Karaša“, kojega je Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo 13. kolovoza 2017. godine na popularnoj otvorenoj sceni iz samog središta Karaševa. Kulturna manifestacija okupila je na jedno mjesto njegovatelje i promotore kulturne baštine i vrijednih starih običaja raznih krajeva Rumunjske i Hrvatske. Čitav niz folklornih ansambala prikazali su za vrijeme Festivala stare folklorne tradicije, bogatstvo izričaja i raznolikost različitih folklornih područja te upriličili prisutnoj publici da cijelo nedjeljno popodne uživa u glazbi, plesu i raskoši raznih prekrasnih muških i ženskih narodnih nošnji. Osim Karaševske zore, formacije Zajedništva Hrvata, na festivalu su nastupili kulturni ansambli Njemaca, Rutena, Bugara, Mađara, Rumunja ali i dva ansambla iz Republike Hrvatske, riječ je o kulturno-umjetničkom društvu „Jankovci“ iz Starih Jankovaca i kulturno-umjetničkom društvu „Petar Zrinski“ iz Vrbovca.

I na narednim edicijama festivala, 5. svibnja 2018. god. i 12. listopada 2019. god., nastupale su na otvorenoj sceni folklorne skupine sa svih strana: Hrvati iz Bosne Hercegovine, Hrvati iz Salzburga, Hrvati iz Hrvatske, rumunjska kulturno – umjetnička društva i ansambli nacionalnih manjina iz Rumunjske. Posjetitelji kulturnog događaja imali su priliku vidjeti svu ljepotu narodnih nošnji i dio identiteta gostujućih društava, koji su plesali plesove, svirali glazbu i pjevali pjesme kako su im

radili bake, djedovi i svi pretci kroz mnoga stoljeća. Kroz bogate programe svih edicija Festivala sudionici su gledateljima uputili jednu bitnu poruku, a ta je da razlike i naša raznolikost nas prave jačima, a poštovanje kulturalne raznolikosti bitna je za promoviranje međukulturalnog dijaloga. Spomenut ću s ovom prilikom da je Zajedništvo Hrvata već 2000.-te godine iniciralo i organiziralo I. ediciju „Festivala etničkih manjina iz Banata“, festival koji svake godine prikupljuje značajan broj folklornih ansambala etničkih manjina, a čija je 10. edicija, jubilijarna, organizirana također u Karaševu.

Hodočasnička pjesmarica, Karaševsko ogledalo vrišti i susreti sedamdesetogodišnjaka

Zahvaljujući zalaganju Zajedništva Hrvata, svjetlost dana je 2019. godine vidjelo drugo izdanje pjesmarice hodočasničkih pjesama nazvane Hodočasnička pjesmarica, koja je bila raspodijeljena na svim karaševskim vjernicima koji hodočaste u marijanska svetišta diljem zemlje ili pak diljem svijeta, dok je sredinom listopada 2020. godine izdana zbirka lirskih pjesama Milje Šere naziva „Karaševsko ogledalo vrišti / Floarea mea de cires“, koja sadrži sto pjesama na rumunjskom jeziku i sto pjesama na lupačkom mjesnom govoru. Zbirka pjesama lupačkog autora izdana je u izdavačkoj kući Pro Marketing, pripremu za tisak i troškove tiskanja je osiguralo Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, a arhaičnost lupačkog govora možemo otkriti u gotovo svim pjesmama kao i u naglascima riječi

HODOČASNIČKA PJESMARICA

prisutnih u zbirci pjesama lupačkog autora.

Već više od punog desetljeća, Zajedništvo organizira susrete sedamdesetogodišnjaka iz svih karaševskih sela, a to su uvijek bili susreti punih emocija i lijepih uspomena. Svake godine su se okupljali u Zajedništvu veoma uspješni i čestiti ljudi, najmudriji naši sumještani, koji su nam svima podarili čvrste temelje za daljnji život i koji su nam svojim primjerom otkrili vrijednosti i istinu za koju se treba izboriti. Svaki generacijski susret osoba treće dobi odvijao se u ugodnoj, opuštenoj prijateljskoj atmosferi, uz razmijenjivanje životnih uspomena, pa čak i onih iz školskih klupa, uz bogatu večeru i dobru muziku. Druženja sedamdesetogodišnjaka, su s druge strane, bila prilika da organizator uputi jedno veliko hvala svim prisutnima, to jest ljudima rođenih na samom kraju prve polovice prošloga stoljeća, u veoma teškim i siromašnim poslijeratnim vremenima kad ih život nije mazio, jer su svi oni zasukali rukave da bi uzeli u svoje ruke svoju sudbinu i sudbinu svoje obitelji, jer su tijekom života uložili veliki rad i trud kako bi svim nadolazećim generacijama, pa tako i nama, bilo znatno bolje i ljepše.

Zahvalnu večer kulture i sporta Zajedništvo organizira već od 2008. godine u znak zahvalnosti folklornom ansamblu Karaševska zora i ponajboljim sportašima iz svih karaševskih mjesta za uspješno djelovanje i požrtvornost u promicanju karaševskih tradicija, folkloru i športa. Cijelogodišnja aktivnost karaševskih sportaša i njegovatelja naših folklornih tradicija obilježava se tradicionalno pri kraju svake godine upravo ugodnim druženjem i svečanom večerom u zgradi Zajedništva. Karaševska zora ostvaruje godišnje oko petnaest nastupa na raznim kulturno-umjetničkim manifestacijama u Rumunjskoj, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, a nastupila je i na svim edicijama Proetnike, najvećem festivalu etničkih manjina iz Rumunjske i jednom od najvećih

festivala ovakve vrste iz ovog dijela Europe.

Zbog epidemije koronavirusa koja je prošle godine obuhvatila svijet, Zajedništvo Hrvata je zbog sigurnosti svih sudionika odustalo u zadnoj godini dana od organiziranja nekih tradicionalnih akcija čije bi održavanje pretpostavljalo okupljanje većeg broja participanata od onog dopuštenog mjerama propisanih za vrijeme ove globalne zdravstvene krize. Prvenstveno mislimo na kulinarsku manifestaciju „Karaševski paprikaš“, čija je prva edicija organizirana u Vodniku, zatim na akciju „Đurđevdan“, priređenu prvi put u Ravniku te na međunarodnu folklornu manifestaciju „Pokraj rijeke Karaša“, čija je četvrta edicija trebala biti održana prošle godine na otvorenoj sceni u Karaševu. Zabrinutost zbog nekontroliranog širenja koronavirusa i nadalje je i više nego opravdana i trenutno nitko ne može predvidjeti kada će se javni život vratiti u normalu. Upravo s ciljem zaštite zdravlja svih impliciranih, i neke druge akcije Zajedništva koje su bile planirane za naredno vrijeme bile su otkazane ili reprogramirane za period kad se steknu svi epidemiološki uvjeti za okupljanje velikog broja ljudi.

Nezaboravni posjeti karaševskoj zajednici

Već prije smo rekli da su naša mjesta kroz vrijeme posjetile visoke ličnosti iz političkog, vjerskog i kulturnog života Republike Hrvatske. Zlatnim će slovima biti uklesane u višestoljetno dugoj i bogatoj povijesti karaševske zajednice na rumunjskom prostoru posjete predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, premijera Ive Sanadera, predsjednika Ive Josipovića, predsjednika Sabora Josipa Leke, kardinala Vinka Puljića, kardinala Josipa Bozanića, predsjednice Kolinde Grabar Kitarović, ministrice znanosti i obrazovanja Blaženke Divjak, veleposlanika Hrvatske ambasade u Bukureštu i drugih visokih ličnosti iz vjerskog i političkog života Republike Hrvatske.

Povodom službenog posjeta Rumunjskoj iz 4. listopada 2017. godine i susreta s hrvatskom zajednicom iz karaševskih sela, predsjednica R. Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović dala je ekskluzivni intervju za publika-

„PREMIUL VLADIMIR NAZOR”

„Premiul Vladimir Nazor” este acordat de către Republica Croația pentru cele mai bune realizări artistice în domeniul literaturii, muzicii, filmului, artelor plastice și aplicate, artei teatrale, arhitecturii și urbanismului din Republica Croația.

N umit după scriitorul croat Vladimir Nazor (1876-1949), premiul este acordat artiștilor croați pentru realizările din șase domenii diferite ale artei și culturii, iar în fiecare an se acordă două premii distincte, un premiu denumit simplu „premiul anual”, pentru o singură lucrare remarcabilă în domeniu creată în ultimele 12 luni și un premiu pentru întreaga activitate (pentru contribuțiile generale în domeniul respectiv).

Premiul anual este oferit artiștilor pentru cele mai bune lucrări artistice publicate, expuse, prezentate sau interpretate în cursul anului trecut, precum și unui grup de artiști pentru realizări artistice colective.

Premiul pentru întreaga activitate este acordat artiștilor renumiți care prin activitatea lor au lăsat urme adânci în domeniul în care au activat și ale căror lucrări și realizări rămân în patrimoniul cultural și național al Republicii Croația.

Premiul este acordat de către Consiliul Premiilor Vladimir Nazor, la propunerea comisiilor de specialitate din diferite domenii ale artei. La propunerea ministrului Culturii, președintele și membrii Consiliului sunt numiți de către Parlamentul croat, din rândul artiștilor, personalităților culturale și publice.

În domeniul Literaturii, Premiul pentru întreaga activitate i-a fost acordat poetei, teoreticienei și profesoarei, Dubravka Oraić Tolić. Premii pentru întreaga activitate au fost decernate și pianistei Sretna Meštrović în domeniul Muzicii, regizorului Branka Ivanda în domeniul Artei cinematografice și actriței Branka Cvitković în domeniul Teatrului. Pionier al abstractizării geometrice, în vârstă de 94 de ani, Juraj Dobrović a fost premiat pentru Artele plastice și aplicate. În domeniul Arhitecturii și urbanismului a fost recompensat cu Premiul pentru întreaga activitate, Vinko Uhlík, care a ajutat, printre altele, și la construirea noilor cartiere Zapruđe, Siget, Središće și Utrina din jurul Zagrebului. Vinko Uhlík s-a dovedit a fi și un pictor extrem de talentat.

În cadrul festivității au fost decernate și premiile anuale. Ca însemn de recunoaștere și valoare, în domeniul Literaturii, Marko Gregor a fost premiat pentru romanul „Vošicki”, în domeniul Muzicii a predominat Valentina Fijačko Kobić, iar în Arta cinematografică premiul anual a fost câștigat de Danilo Šerbedžija cu

filmul „Tereza 37”. La categoria Artă teatrală a fost distinsă cu premiu anual actrița Doris Šarić-Kukuljica, pentru rolul Elzei în drama „Este bine cât timp murim pe rând” de Ivor Martinić, în regia lui Alexandru Švabić. Pentru expoziția „Tenebroso” din cadrul Muzeului orașenesc Varaždin și pentru sculptura K19 instalată pe Promenada Vatroslava Jagića din Varaždin, Zlatko Kopljar a fost răsplătit cu premiul anual în domeniul Artelor plastice și aplicate. Sculptura antifascistă este executată din cărămizi realizate de către prizonierii lagărului Jasenovac. La categoria Arhitectură și urbanism au fost premiați Tin Sven Franić, Vanja Rister și Ana Martinčić Vareško, pentru lucrarea Complexul studentesc al Universității din Dubrovnik.

Lina Tincul

Obavijest

Konzularni dani Veleposlanstva R. Hrvatske u Bukureštu održani su u četvrtak 6. svibnja u Karaševu, u prostorijama zgrade Zajedništva Hrvata sa svrhom pokrivanja konzularnih potreba pripadnika hrvatske manjine u Rumunjskoj.

MEĐUNARODNI LIKOVNO-LITERARNI NATJEČAJ 2021.

Na ovogodišnji Međunarodni likovno-literarni natječaj Iserlohn – Essen – Zagreb – München – Vukovar 2021. na temu "Ruke su život – oči, misao, utjeha, glazba i priča" stiglo je više od tisuću likovnih radova iz devet zemalja.

Iako je zbog pandemije bilo upitno postavljanje izložbe i odabir najboljih, gradske vlasti Iserlohna odlučile su dopustiti održavanje, pojasnivši da se radi o najvažnijem kulturnom događaju u tome njemačkom gradu. Natječaj je ove godine protekao u posebnom ozračju zbog pandemije koronavirusa. Organizatori Ankica i Ante Karačić posebno pohvaljuju hrvatsku nastavu Bavarske i Hessena te Croart Iserlohn iz Sjeverne Rajene – Vestfalije. Od radova pristiglih iz drugih zemalja, posebno ističu one iz Rumunjske, Makedonije, Mađarske i Bosne i Hercegovine. Na ovogodišnji natječaj na temu "Ruke su život – oči, misao, utjeha, glazba i priča" pristiglo je više od tisuću radova iz 150 hrvatskih škola.

U Gradskoj galeriji Iserlohn sve je radove pomno pregledao žiri u sastavu: dr. Reinhard Veit, direktor umjetničke škole, Reiner Danne, direktor gradske galerije i Cernelija Merkl redaktor u IKZ te su potom odlučili o najboljima.

Vatav Anija, 5. razred

Ante Karačić naglasio je kako je ove godine sve bilo izuzetno pa i samo raspisivanje natječaja: "Natječaj se svake godine raspisuje prije kraja školske godine a najkasnije u rujnu tako da nastavnici koji žele u njemu sudjelovati mogu ga uključiti u svoj školski plan za narednu godinu. Ove godine zbog posebnih uvjeta, uslijed pandemije, Natječaj je objavljen u listopadu 2020. Trebalo nam je malo vremena da vidimo kako će se sve odvijati kako bi se mogli organizirati. Odlučili smo da se radovi šalju elektronskom poštom kako bi smanjili rizik prenošenja zaraze a da ih mi onda tiskamo tako da se mogu izložiti."

U proteklih 21 godinu, koliko se redovno održava ovaj Natječaj, izložbe su se održale u Njemačkoj, Rumunjskoj, Italiji, Švicarskoj, Vojvodini, Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj.

Naši učenici sudjelovali su i ove godine u likovnom djelu natječaja te su izradili maštovite i zanimljive radove na zadanu temu. U kategoriji od 5. do 8. razreda, pod

umjetničkim vodstvom učiteljice Aide Borcescu, 3. mjesto zauzela je Mita Mirjana, učenica sedmog razreda Dvojezične Gimnazije iz Karaševa. "Mirjana voli slikati, puna je kreativnosti i ideja. Čestitam joj na osvojenom III. mjestu", rekla je učiteljica.

Țaran Milița Daniela i Vatav Anija Julija su u grupi djece koji su nagrađeni četvrtom nagradom.

Obje su učenice Dvojezične Rumunjsko-Hrvatske Gimnazije iz Karaševa, a u stvaralaštvu pratile su ih profesorice Andreea Fechita i Rădulescu Gabriela Florina.

Ovom prilikom čestitamo našim učenicama i njihovim nastavnicima na postignutim rezultatima i osvojenim nagradama!

Lina Tincul

Mita Mirjana, 7. razred

Țaran Milița, 8. razred

ciju Hrvatska grančica. U okviru intervjua u sjedištu Zajedništva Hrvata iz Karaševa predsjednica je istaknula, između ostalog, kako se ekonomska suradnja između R. Hrvatske i Rumunjske ne nalazi na razini na kojoj su trenutačno politički odnosi dviju država. Iako je trgovinska razmjena počela rasti, nakon pada zabilježenog prijašnjih godina, ona je još uvijek skromna, ocijenila je predsjednica Kitarović i izrazila nadu da će gospodarski forum održan u Bukureštu osnažiti gospodarstva dviju zemalja i rezultirati konkretnim dogovorima i poslovima. S druge strane, posebno je važno ulagati u poučavanje hrvatskog jezika u Rumunjskoj, ulagati u poučavanje rumunjskog u Hrvatskoj te zaustaviti odlazak mladih u druge države, na zapadna tržišta rada, naglasila je tada Kolinda Grabar-Kitarović.

Kamo ide naša zajednica?

Na samom kraju bismo mogli reći i to da je zajednica karaševskih Hrvata iz Rumunjske opstala na ovim prostorima šest, sedam stoljeća (ne postoje pisani dokumenti koji bi svjedočili o našem dolasku u ova mjesta), opstala je toliko dugo godina uz svoju vjeru, svoj identitet te sačuvala svoj jezik i prastare običaje. Ostanak i opstanak tako dugo ovdje, uz sve silne migracije i ratove koji su se zadnjih stoljeća zbivali, sam po sebi je uspjeh vrijedan velike pažnje ali naša je želja opstati što duže kao hrvatska manjina u ovim našim starim ognjištima. Međutim, nalazimo se danas u krucijalnom trenutku, naša zajednica vrijednih, marljivih i čestitih ljudi suočena je s problemima koji neminovno donosi ovo novo vrijeme i ovaj novi način života. Ono što se danas može prepoznati kao problem, kao problem koji

brutalno pogađa ne samo hrvatsku zajednicu nego i cijelu Rumunjsku, je migracija prema zapadnim državama, prije svega u Austriju, zbog gospodarskih razloga, zbog boljeg života i jednostavno zbog nedostatka posla u svojim mjestima.

„Ustrajte, ustrajte ovdje“, rekla je, uvidjevši problem s kojim se suočavamo, i predsjednica Kolinda Grabar Kitarović u listopadu 2017. godine prilikom posjete našim mjestima, a to bi se moglo dogoditi kad bi se iskoristio ogromni ekonomski potencijal Karaš-severinske županije, mjesto u kojemu se nalaze sedam hrvatska sela, kad bi u naše mjesto došli neki dobronamjerni investitori i osigurali više radnih mjesta s decentnim plaćama jer bi onda zajednica to osjetila i ljudima se ne bi više isplatilo napuštati svoja mjesta i otići u druge države. Zaustavio bi se u tom slučaju postojeći trend da nam posebno mladi ljudi odlaze negdje na zapad, na zapadna tržišta rada, u neke druge države i da ono najvrednije što imamo, naše ljude, gubimo na korist drugih država. Zacijelo, taj odlazak naših ljudi jest na dobrobit cjelokupne Europske unije, ali ipak je to gubitak za našu malenu karaševsku zajed-

nicu i za buduću egzistenciju cjelokupne zajednice rumunjskih Hrvata na ovim prelijepim rumunjskim prostorima. Sada kada su nastupila nova vremena, nova moda i nov način života, kada su demografski podaci u svim našim mjestima više alarmantni nego ohrabrujući jer se dugi niz godina ponavlja nezavidan trend sve većeg broja umrlih u odnosu na broj rođenih beba tijekom jedne godine, sada moramo biti ujedinjeniji nego bilo kad, moramo ostati u svojim mjestima u punoj slozi i harmoniji i vratiti prošlostoljetnu idiličnu sliku karaševskih kuća i ulica gdje su se neprestano mogli čuti veseli osmjesi mnoštva radosne i sretno djece.

Ivan Dobra

U MARIJINOM MJESECU

Svibanj, jedan od najljepših mjeseci u godini, u hrvatskom je jeziku ime dobio po biljci svib, a stari Hrvati zvali su ga još i filipovčak, rožnjak i sviben.

Posvećen je majkama, a na osobit način u tradiciji kršćanstva, osobito Katoličke crkve, svibanj je mjesec posvećen jedinstvenoj majci, blaženoj Djevici Mariji.

Već 1. svibnja bio je **Međunarodni praznik rada**, dan solidarnosti radništva i općenito radnih ljudi cijeloga svijeta, dan koji nas podsjeća na važnost borbe za prava radnika i za pravo na rad, jedno od osnovnih ljudskih prava. U Rumunjskoj je ovaj događaj kulminirao u komunističkom periodu kada su se na ulicima, stadionima i trgovinama velikih gradova organizirale velike prorežimske propagandističke manifestacije. Iako su propagandističke manifestacije splasnule nakon prosinca 1989. godine, svetkovina je ostala u kolektivnoj memoriji. Ljudi na ovaj dan obično izlaze pripremati roštilj u lijepoj i čistoj prirodi diljem države, a poneki Karaševci, ostali ni neznaju koliko gube, još uvijek idu na odmor i roštilj u čuvenu poljanu Prolaz, smještenu na samom ulazu u divlji kanjon rijeke Karaša iz Nacionalnog parka Semenic-Cheile Carașului, gdje nalaze idealno mjesto za opuštanje i bijeg od svakodnevne gužve i stresa, gdje uživaju u netaknutoj prirodi uz šum kristalno čiste rijeke Karaša i prekrasnih cvrkuta ptica.

Majčin dan je praznik u čast majki i majčinstva koji vuče svoje korijenje iz engleskog i američkog pokreta žena. U većini zemalja, Njemačkoj, Austriji, SAD, pa i Hrvatskoj, obilježava se svake godine druge nedjelje u svibnju, kad se u Rumunjskoj obilježava zapravo očevo dan. Majčin dan

se odlukom Parlamenta obilježava svake godine u Rumunjskoj prve nedjelje u svibnju, dok očevo dan, dan u čast oca i očinstva, u Hrvatskoj se slavi 19. ožujka, na dan svetoga Josipa, a u većini zemalja treće nedjelje u lipnju.

Milijuni ljudi su 9. svibnja proslavili **Dan Europe**, godišnju svetkovinu kojom se slavi mir i jedinstvo u Europi. Datum označava godišnjicu povijesne deklaracije francuskog ministra vanjskih poslova Roberta Schumana iz 1950. godine o novom obliku političke suradnje u Europi s pomoću kojeg bi rat među Europskim državama postao nezamisliv. Međutim, Dan Europe ne označava samo datum rađanja europskog projekta, već je i dan radosti što smo zajedno, dan volje za solidarnošću, dan jedinstva u različitosti velike zajednice kojoj pripadaju svi stanovnici Europske unije.

Isto je 9. svibnja u Rumunjskoj bio **Nacionalni dan tradicionalne nošnje**, dan kada su većinski narod i nacionalne manjine slavili bogatu baštinu svojih predaka. U tu svrhu, zakon predviđa, u mjesecu svibnju, u okviru školskog kurikulumu za razrede IV-XII, obavezno uvođenje predavanja namijenjenog tradicionalnoj nošnji područja ili nacionalnih manjina, s naglaskom na značaj tradicionalnih nošnji u očuvanju etničkog identiteta. U Karaševu je Dan tradicionalne nošnje obilježen u parku Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj gdje je od-

gojiteljica Sabina Ghera govorila polaznicima vrtića iz grupe "Sunčane zrake" o dijelovima karaševske tradicionalne nošnje, o načinu izrade, o tome kako se stvarala, razvijala i mijenjala naša karaševska nošnja te o rijetkim prigodama u kojima se danas nosi ovo starinsko karaševsko žensko i muško ruho koje je negdje do polovice prošlog stoljeća svakodnevno upotrebljavao narod iz svih karaševskih mjesta. Inače, rumunjski tradicionalni narodni kostim najbolji je ambasador države u svijetu. Lijepi komadi odjeće koji sačinjavaju rumunjsku narodnu nošnju donijeli su državi u prošlim godinama i dva svjetska rekorda, jednog za najveće mnoštvo ljudi u narodnim nošnjama skupljenih na jednom mjestu i još jednog, registriranog u Guinness Booku, za najveće rumunjsko tradicionalno kolo.

10. svibnja se obilježavaju tri važna trenutka u povijesti Rumunjske, odnosno **početak vladavine prvog rumunjskog kralja, Karola I**, koji je 8. svibnja stigao brodom u Turnu Severin, a 10. svibnja 1866. ušao u Bukurešt, pa je tako započela 48-godišnja vladavina, najduža u povijesti zemlje, neovisnost države i krunidba prvog kralja zemlje 10. svibnja 1877. godine. Od travnja 2015. godine datum 10. svibanj je i državni praznik, odlukom Zastupničkog doma rumunjskog Parlamenta. Inače, 10. je svibanj bio nacionalni dan Rumunjske od 1866. do prisilne abdikacije kralja Mihaia godine 1947. kad je proslavu zabranio komunistički režim koji je došao na vlast, a praznik je izbrisan iz kolektivne memorije.

Na **Spasovdan**, 13. svibnja, neposredno nakon Svete mise održane u crkvi Marijina uznesenja u Karaševu, vlč. Petar Rebedžila je kod Spomenika palim herojima iz parka ZHR-a, u prisustvu velikog broja vjernika, odao počast i uputio prigodne riječi molitve za sve poginule i nestale junake iz karaševske općine u prvom i drugom svjetskom ratu. Blagdan Uzašašća Kristova ili Spasovdan slavi se svake godine 40 dana nakon uskrsnuća i dokaz je spasa za čitavo čovječanstvo, zato se zove Spasovo ili spasovdan.

Dan kulturne raznolikosti za dijalog i razvoj proglašen je 2002. godine kada je prvi put obilježen. Tradicionalno se obilježava 21. svibnja, a zasniva se na razumijevanju i prihvaćanju različitih kultura, toleranciji i poštivanju, s ciljem stvaranja boljeg zajedničkog života. Svi se nalazimo pod istim nebom, naše razlike su naša snaga, raznolikost je jedina stvar koja nam je svima zajednička. Glavni tajnik ZHR-a Đuređ Jankov bio je poseban gost Demokratskog Forumu Njemaca na manifestacijama priređenih povodom ovoga posebnog dana gdje je upravo naglašeno, između ostalog, kako svojom raznolikošću jačamo jedni druge.

Pod aspektom etničke i kulturne raznolikosti Rumunjska je privilegirana zemlja u kojoj se cijeni strana kultura, a pritom se ne zaboravlja vlastita, prostor gdje se prava svih nacionalnih manjina sakralno poštuju. Utjecaj raznih naroda kroz vrijeme prisutan je na ovom teritoriju ne samo u tradicijama i običajima, ne samo u arhitekturi, gastronomiji i jeziku već je on veoma aktualan zahvaljujući upravo ljudima raznih etnija koji žive diljem države, ljudima kao što su karaševski Hrvati, kao što su Nijemci, Mađari, Bugari i kao što su svi ostali pripadnici nacionalnih manjina koji žive u potpunoj harmoniji na ovim lijepim rumunjskim prostorima.

Ivan Dobra

